

87 din Convenție 1982 , și tocmai acesta îi dă dreptul moral să revendice o poziție special, în general, și principiul fundamental al „libertății în marea liberă”.

Bibliografie

1. Caron D.D., Shinkaretskaya G. Peaceful Settlement of Disputes Through the Rule of Law // Beyond Confrontation / Fidler-Damrosch L., Danilenko G.M., Müllerson R. eds. WestviewPress, 1995. P. 309–334.
2. Chitharanjan F. Amerasinghe. Principles of the Institutional Law of International Organizations / 2nd edn 2005. P. 24–65
3. Charney, Jonathan I., 1994, “Progress in International Maritime Boundary Delimitation Law.” The American Journal of International Law, Vol. 88, No. 2: 227–256.
4. Koh. Tommy T.B. The exclusive economic zone. In.: Law of the sea. / Ed. by H.Caminos. Aldershot, Dartmouth Publishing Co, 2001.
5. Mazilu Dumitru, Dreptul marii: Tendințe și orientări contemporane. București: Ed. Academiei, 1980
6. Mazilu Dumitru, Dreptul marii: Concepte și instituții consacrate de Convenția de la Montego-Bay. București: Ed. Lumina Lex, 2002;
7. Mazilu Dumitru, Dreptul mării: concepte și instituții consacrate de Convenția de la Montego-Bay - Ediția a 2-a. București: Ed. Lumina Lex, 2006
8. Murphy M. Piracy and UNCLOS: Does International Law help regional States combat Piracy? // Violence at Sea: piracy in the age of global terrorism. – Ed. by P. Lehr. – N.-Y.: Routledge, 2007
9. Rothwell, Donald, 2008, The law of maritime boundary delimitation between States: a history of its development to the present day. L.L.M. dissertation, University of Alberta, Canada, 1984. Retrieved October 14, from Dissertations & Theses: Full Text database. (Publication No. AAT ML24771).
10. Tanaka Yoshifumi. A dual approach to ocean governance. The cases of zonal and integrated management in international law of the sea. – Bodmin: The Ashgate international law series, 2008.
11. Лазарев М.И. Теоретические вопросы современного международного морского права. -М.: Наука, 1983.
12. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть. М.: Бек, 1996.
13. Лукашук И.И. Международное право. Особенная часть. М.: Волтерс Клувер, 2005.
14. Любимов Л. Л. Мировой океан: арена противоборства и сотрудничества. -М.: Международные отношения, 1988.
15. Малинин С.А. // Правоведение. 1983. № 4. Рец. на кн.: Правовой режим морских вод. / Молодцов С.В. - М.: Международные отношения, 1982.

CZU 343.915

LATURA SUBIECTIVĂ A INFRAȚIUNII DE ATRAGERE A MINORILOR LA ACTIVITATEA CRIMINALĂ SAU DETERMINAREA LOR LA SĂVÂRȘIREA UNOR FAPTE IMORALE

Valentin CHIRIȚA,
dr., conf. univ.
Alina STAHURSCHI,
doctorandă

Pentru ca o faptă să capete o conotație juridico-penală nu este suficient ca elementul material să fie săvârșit, ci este necesar ca această conduită ilegală să fie rezultatul unui impuls psihic. Spre deosebire de latura obiectivă a infracțiunii ce poate fi percepută de diferite persoane (de victimă, martori și de alte persoane) datorită materializării actului de execuție, latura subiectivă exprimă aspectul interior, adică „poziția psihică a subiectului infracțiunii în raport cu activitatea materială desfășurată de el și nu poate fi sesizată de organele de simț ale omului” [2, p. 124].

Cuvinte-cheie: latura subiectivă, intenția, motivul infracțiunii, scopul infracțiunii, atitudinea psihică, voința etc.

For a fact to have a legal-criminal connotation, it is not sufficient that the material element be committed, but that this illegal conduct must be the result of a psychological impulse. as opposed to the objective side of the crime, which can be perceived by different persons (victim, witnesses and other persons) due to the materialization of the execution act, the subjective side expresses the inner aspect, that is „the psychic position of the subject of the crime in relation to the material activity carried out of him and cannot be noticed by the sense organs of man” [2, p. 124].

Keywords: subjective side, intention, motive of the crime, purpose of the crime, psychic attitude, will, etc.

Introducerea. Reieșind din faptul că infracțiunea reprezintă o formă de manifestare a conduitei ilicite umane, este destul de important ca acest act să fie supus unei analize psihologice profunde care ar include studierea propriuzisă a acțiunii și inacțiunii prejudiciabile, precum și a motivelor și scopurilor de comitere a acesteia [15, p. 7].

Latura subiectivă a infracțiunii reprezintă cea mai complexă parte a componenței de infracțiune, deoarece este legată de cercetarea unor fenomene care se supun cu dificultate unei evaluări obiective. La baza respectivei evaluări stau cunoștințele din domeniul psihologiei juridice și criminologiei, extrapolate în spațiul juridico-penal. Aplicarea acestor cunoștințe are o

însemnătate deosebită pentru analiza diferitor infracțiuni, dat fiind faptul că anume semnele subiective joacă deseori un rol de bază pentru calificarea faptei infracționale concrete [5, p. 121].

La fel ca și latura obiectivă, cea subiectivă este constituită din două grupuri de semne, care, la rândul lor, se împart în obligatorii și facultative. Din categoria celor obligatorii fac parte semnele care prezintă o importanță majoră pentru calificarea infracțiunii, ca de exemplu, vinovăția și formele acesteia (intenția și imprudența), de asemenea, prezența vinovăției în fapta comisă constituie drept un temel legal de a trage persoana la răspundere penală. La grupul semnelor facultative se atribuie acele semne care sunt utilizate pentru individualizarea

răspunderii și pedepsei penale (de ex. motivul și scopul infracțiunii). Importanța juridico-penală a acestor semne nu este identică, însă toate în ansamblu caracterizează procesul lăuntric care are loc în conștiința celui vinovat [3, p. 199].

Metode aplicate și materiale utilizate.

În scopul realizării scopului propus, în respectivul articol s-au utilizat următoarele metode: metoda sistemică, metoda comparativă și, nu în ultimul rând, metoda logică (bazată pe analiza deductivă și cea inductivă).

În procesul elaborării articolului științific, au fost consultate următoarele materiale: Codul penal al Republicii Moldova, precum și lucrările științifice ale autorilor A. Borodac, S. Brînza, V. Stati, M. Basarab, A. Barbăneagră, X. Ulianoschi, A. Șavga, S. Botnaru, V.N. Kudreavțev, V. Chirița, A.Barbăneagră, P.S. Dagheli etc.

Rezultate obținute și discuții.

Constituind un element inerent al componenței de infracțiune care reflectă atitudinea psihică a făptuitorului față de acțiunile sale, latura subiectivă corelează și cu alte elemente ale componenței, printre care se numără obiectul și subiectul infracțiunii. Legătura dintre latura subiectivă și obiectul infracțiunii, poate fi atestată în situația în care, spre exemplu, făptuitorul, aflându-se în procesul de săvârșire a infracțiunii, își îndreaptă acțiunile ilicite asupra unui obiect despre care știe cu certitudine că prezintă o valoare socială ocrotită de lege, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, acesta prevede, doarește sau admite în mod conștient și survenirea unor urmări prejudiciabile. Mai simplă este stabilirea corelației dintre latura subiectivă și subiectul infracțiunii. În esență, latura subiectivă este activitatea mintală a subiectului infracțiunii [10, p. 198].

Conținutul laturii subiective a infracțiunii îl constituie atitu-

dinea psihică a persoanei față de săvârșirea infracțiunii. Elementele care caracterizează latura subiectivă a infracțiunii includ, de asemenea, vinovăția, motivul și scopul infracțiunii. Aceste elemente pot reprezenta întregul proces psihic al infractorului, reflectând legătura care există între conștiință și voință, față de fapta social-periculoasă săvârșită de acesta.

Latura subiectivă a infracțiunii este, prin urmare, una dintre cele mai complicate probleme, care are o colosală importanță teoretică și practică.

Având în vedere cele menționate, latura subiectivă a componenței de infracțiune poate fi calificată drept o atitudine psihică a persoanei față de fapta săvârșită și care se caracterizează printr-o formă concretă de vinovăție — prin motivul și scopul infracțiunii.

Așadar, prin latura subiectivă a infracțiunii înțelegem reflectarea sau posibilitatea reflectării concomitente în conștiința subiectului infracțiunii a semnelor obiective ale faptei comise, adică a acțiunii sau inacțiunii prejudiciabile, a consecințelor infracționale, a legăturii de cauzalitate dintre ele, precum și a celorlalte semne obiective prin care este descrisă infracțiunea în legea penală. Latura subiectivă a infracțiunii caracterizează atitudinea psihică a infractorului față de faptele sale. Prin urmare, ea reflectă legătura conștiinței și voinței infractorului cu fapta prejudiciabilă comisă de el [2, p. 154].

Noțiunea de „atitudine psihică” nu reprezintă un termen juridic, ci este împrumutată din cadrul științei de psihologie, iar specificul științei dreptului penal constă în faptul de a reflecta această noțiune în sensul legii penale. Astfel, atitudinea psihică a infractorului, reprezintă o legătură dintre subiect (personalitate) și obiectul faptei prejudiciabile. Prin urmare, legea penală nu se reflectă la atitudinea psihică a persoanei față de orice comporta-

ment, ci numai asupra celui comportament care poartă un caracter prejudiciabil și pe care legea îl atribuie la categoria celui infracțional, care poate să contribuie ca urmare la survenirea unor consecințe prejudiciabile. Fiind conștient de acest fapt sau având posibilitatea reală de a înțelege caracterul periculos al propriului comportament, subiectul infracțiunii, prin urmare, își îndreaptă voința sa în detrimentul celorlalți cetățeni, în defavoarea intereselor publice și ale statului [11, p. 153].

Autorul Alina Șavga, la definierea laturii subiective a infracțiunii, susține părerea că infracțiunea constituie partea interioară a faptei penale, care determină atitudinea psihică a făptuitorului față de fapta prejudiciabilă săvârșită și de urmările acesteia, sub raportul conștiinței, voinței și emoțiilor sale [3, p. 451].

Conform opiniei autorului Augustin Ungureanu, latura subiectivă a infracțiunii constă în atitudinea psihică manifestată de făptuitor înainte sau în timpul săvârșirii faptei prevăzute de legea penală [14, p. 302].

O poziție mai detaliată referitoare la latura subiectivă a infracțiunii a exprimat-o autorul Ion Oancea, care afirmă că atitudinea psihică a infractorului este formată din stări intelective (atitudinea conștiinței, scop), stări afective și volitive (motive, mobiluri), atitudine psihică ce precede și însoțește fapta infracțională și urmările ei [8, p. 113].

Importanța studierii laturii subiective a oricărei infracțiuni, inclusiv infracțiunea privind atragerea minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale, este determinată de mai mulți factori. *Primo*, fiind element al componenței de infracțiune, latura subiectivă reprezintă premisa de bază a răspunderii penale, în sensul respectării principiului incriminării subiective ca principiu fundamental al drep-

tului penal ce ne obligă să tragem la răspundere penală doar persoanele care au săvârșit fapta prejudiciabilă cu vinovăție. Mai mult, „necesitatea *mens rea* este reprezentată de expresia latină *actus not facit reum nisi mens sit rea* (fapta nu este infracțiune, dacă nu există vinovăție)” [16, p. 132], prin urmare, prezența acestui element distinge faptele ce au conținut antisocial. *Secundo*, latura subiectivă constă în totalitatea condițiilor cerute de lege cu privire la atitudinea psihică a făptuitorului față de materialitatea faptei săvârșite pentru ca aceasta să constituie componentă de infracțiune, astfel devine de cele mai multe ori, punctul-cheie la calificarea unei fapte prejudiciabile.

Conform prevederilor art.6 alin. (1), persoana este supusă răspunderii penale și pedepsei penale numai pentru fapte săvârșite cu vinovăție, și art. 6 alin. (2) CP unde se concretizează faptul că: „Răspunderii penale și pedepsei penale este supusă numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea penală” [6].

Deci, pentru existența unei infracțiuni nu este suficient să se constate săvârșirea unei fapte (acțiune sau inacțiune) prevăzută de legea penală și care prezintă un grad prejudiciabil, ci mai este important să se adeverească faptul că infractorul și-a manifestat liber și necondiționat voința de a săvârși infracțiunea [9, p. 141].

Mai mult decât atât, în literatura de specialitate, se vehiculează opinia precum că conceptul vinovăției poate fi privit nu numai sub aspect psihologic, ci și juridic. Deoarece săvârșind o infracțiune, făptuitorul nu numai își exprimă atitudinea psihică negativă față de valorile sociale ocrotite de lege, dar și atențiază la ele.

Definițiile legale ale acestor două forme ale vinovăției se regăsesc în art. 17 CP cu următorul conținut: „Se consideră că infracțiunea a fost săvârșită cu intenție,

dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau admitea, în mod conștient, survenirea acestor urmări” și respectiv art. 18 al CP în care se menționează că: „Se consideră că infracțiunea a fost săvârșită din imprudență, dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, dar considera în mod ușuratic că ele vor putea fi evitate ori nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deși trebuia și putea să le prevadă” [6].

Vinovăția sub formă de intenție și imprudență, este considerată drept nucleul laturii subiective a infracțiunii, deși nu epuizează complet conținutul acesteia [16, p. 161].

Determinarea laturii subiective a infracțiunii prevăzute de art. 208 CP RM spre deosebire de stabilirea circumstanțelor obiective ale faptei respective este destul de dificilă, datorită faptului că este foarte complicat de a pătrunde în lumea interioară a persoanei, în gândurile, dorințele, retrăirile, ideile, sentimentele, aspirațiile și emoțiile acesteia. Dar, totuși, stabilirea corectă a acestui element al componentei de infracțiune, prezintă o importanță juridică majoră atât pentru justa calificare a faptei și individualizarea pedepsei, cât și pentru asigurarea respectării principiilor legalității, umanismului și democratismului.

Pornind de la definițiile prezentate *supra*, ajungem la concluzia că latura subiectivă constituie nu altceva decât atitudinea psihică interioară a infractorului față de fapta săvârșită și consecințele ei. Adică, elementul subiectiv al componentei de infracțiune constă în voința făptuitorului de a comite o faptă prevăzută de legea penală. În acest

context, latura subiectivă a componentei de infracțiune nu reprezintă altceva decât reflectarea în conștiința subiectului a indicilor obiectivi ai faptelor comise.

În literatură de specialitate este prezentă o poziție unanimă, potrivit căreia latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 208 CP RM se exprimă prin vinovăție sub forma intenției directe. Imprudența, ca forma vinovăției este exclusă, fapt care reiese chiar din dispoziția normei imputate.

Nu este posibil ca din imprudență făptuitorul să determine un minor să comită faptă infracțională sau să-l instigeze să comită infracțiunea. Aceeași situație se referă și la fapte imorale. Imprudența ce ține de determinarea minorilor la săvârșirea faptelor imorale ca cerșetorie, jocuri de noroc sau desfrâu nu este posibilă, făptuitorul nu putea să nu-și dea seama de caracterul antisocial al acțiunilor sale, să prevadă și să dorească survenirea urmărilor prejudiciabile.

Reieșind din faptul că infracțiunea privind atragerea minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale este o infracțiune formală, adică infracțiune care nu provoacă anumite consecințe social-periculoase, recunoașterea pericolului social se referă doar la acțiune sau inacțiune, intenția directă la astfel de faptă penală se deosebește prin conștientizarea de către făptuitor a caracterului prejudiciabil al acțiunilor sale, prevederea apariției urmărilor prejudiciabile și manifestarea dorinței întru survenirea acestora.

Așadar, forma directă a intenției se caracterizează prin următoarele trei concepte: conștientizarea, prevederea și dorința. Primele două concepte se referă la factorul intelectual al intenției (conștiința), care include conștientizarea de către făptuitor a caracterului prejudiciabil al acțiunilor sale și aptitudinea de a prevedea posibilitatea surve-

nirii unor urmări negative în rezultatul faptei săvârșite, iar cel de al treilea concept se referă la factorul volitiv al intenției (voința), care prevede orientarea conștiință a acțiunilor persoanei întru atingerea scopurilor scontate [9, p. 42].

Astfel, factorul intelectual determină conținutul intenției, iar cel volitiv – orientarea ei [14, p. 149].

Pe lângă cele două forme existente ale intenției (directă și indirectă), doctrina penală și practica judiciară cunoaște și alte clasificări ale acesteia, ca de exemplu: intenție premeditată și subită.

Intenția premeditată apare până la începerea comiterii infracțiunii, când făptuitorul își consolidează hotărârea săvârșirii infracțiunii, chibzuiește proiectul ei, alege metodele și mijloacele învingerii obstacolelor posibile (locul, timpul, instrumentele, mecanismele etc.) [7, p.178].

În cazul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 208 CP RM, făptuitorul creează condiții de săvârșire a faptelor infracționale, stabilește locul unde va fi comisă infracțiunea de către minor, precum și îl determină pe acesta să comită fapta infracțională, în astfel de cazuri suntem martori ai intenției premeditate. Dar această părere nu este absolută, este posibil ca în cazul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 208 să fim martori ai intenției subite.

Intenția subită apare într-un mod spontan și, respectiv, se realizează, imediat sau după caz, peste un interval neînsemnat de timp după apariția acesteia. Forma respectivă a intenției denotă faptul că, în momentul comiterii infracțiunii în psihicul făptuitorului lipsește procesul de cugetare, chibzuire, premeditație a actului infracțional. Deci, dacă o persoană, care întrunește semnele subiectului, spontan i-a venit ideea că să determine un minor să comită o infracțiune sau să comită o faptă imorală, dar fără a pregăti comiterea acesteia, intenția subită

apare spontan și ea depinde dacă o anumită situație creată ar favoriza comiterea faptei de către un minor, lucru care îi creează intenția la un adult să-l determine pe minor să săvârșească infracțiunea, indiferent dacă infracțiunea a fost comisă sau nu.

La rândul său, intenție premeditară se caracterizează prin faptul că făptuitorul din timp planifică săvârșirea faptei, intenție subită apare spontan la făptuitor, intenție subită este determinată de anumite situații care sau creat independent de voința făptuitorului infracțiunii prevăzute de art. 208 CP RM. În caz dacă, acesta intenționat creează o situație care ar favoriza săvârșirea faptei infracționale, suntem martori intenției premeditate.

Pe lângă vinovăția și formele acesteia, latura subiectivă a infracțiunii este compusă și din alte elemente constitutive cum sunt motivul (mobilul) și scopul. Prin motiv sau mobil al infracțiunii se înțelege impulsul intern (dorință, tendință, pasiune, sentiment) al infractorului ce a făcut să se nască în mintea lui ideea săvârșirii unei anumite activități conștient orientat spre satisfacerea acelei dorințe, tendințe, pasiuni eronate.

Scopul infracțiunii reprezintă rezultatul ideal presupus și subiectiv dorit al faptei prejudiciabile, pentru atingerea căruia subiectul acționează cu mijloace antisociale, reieșind din anumite considerente. Scopul – ca model – reprezintă acceptorul rezultatului, care declanșează comanda de acțiune, compară comportamentul faptic cu modelul și îl corectează [12, p.380].

Scopul apare în baza motivului infracțional și, împreună cu acesta, formează baza pe care este concepută vinovăția – ca activitate intelectual-volitivă a subiectului, care se desfășoară în procesul comiterii infracțiunii

Scopul infracțiunii, la rândul său reprezintă o imagine mintală apă-

rută în psihicul persoanei privind obiectivul propus și reprezentat de făptuitor ca rezultat al acțiunii sau inacțiunii sale infracționale. Deci, scopul, ca o imaginație privind rezultatul scontat, caracterizează gândirea, cugetarea persoanei [7, p. 179].

Ca și motivul, scopul nu constituie, de regulă, un semn obligatoriu al laturii subiective a infracțiunii, deoarece oricare ar fi scopul condusei făptuitorului, săvârșirea acesteia este suficientă pentru constatarea laturii subiective a infracțiunii.

Despre același lucru putem vorbi și în cazul infracțiunii reglementate în art. 208 CP, unde motivul și scopul nu constituie elemente obligatorii ale laturii subiective a infracțiunii și, respectiv, nu se iau în considerare la calificarea faptei, ci numai la stabilirea și individualizarea pedepsei și răspunderii penale. Cu toate acestea, faptul respectiv nu ar însemna că săvârșind o astfel de infracțiune, făptuitorul nu ar urma un scop sau nu ar avea niciun motiv.

La săvârșirea oricărei infracțiuni intenționate, inclusiv și atragerea minorilor la activitatea criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale, motivul constituie impulsul intern ce se naște în mintea făptuitorului și îi dirijează conduita sa ilicită.

De asemenea, motivul și scopul infracțiunii analizate, ne permit să delimităm atragerea minorilor la activitatea criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale de alte tipuri de infracțiuni.

Autorii Sergiu Brînză și Vitalie Stati menționează că latura subiectivă a infracțiunii de atragerea minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale se exprimă, în primul rând, în vinovăție sub formă de intenție directă. Motivele acestei infracțiuni pot fi diferite, dar, de cele mai dese ori, se manifestă prin: năzuința făptuitorului de a-și înlesni activitatea infracțională; năzuința

făptuitorului de a-i transmite victimei experiența criminală acumulată etc.[4, p. 785]

Astfel, autorii menționați *supra* susțin părerea că motivele acestei infracțiuni pot fi diverse, dar care nu sunt obligatorii pentru calificarea faptei drept o infracțiune concretă, însă scopul de bază pe care o urmărește făptuitorul la săvârșirea faptei infracționale reprezintă năzuința făptuitorului de a-i transmite victimei experiența criminală acumulată.

La momentul săvârșirii infracțiunii prevăzute la art.208 CP RM, făptuitorul trebuie să fie informat despre calitatea de minor a victimei, sau, în virtutea circumstanțelor cazului, să poată și să fie obligat să prevadă aceasta.

Autorul Alexei Barbăneagră afirmă că latura subiectivă a infracțiunii respective este caracterizată numai prin intenția directă [1, p.558]. Intenția în cazul infracțiunii prevăzute de art. 208 CP RM poate îmbrăca două forme, atât intenția premeditară, cât și intenția subită.

Perceperea caracterului socialmente periculos al faptei și previziunea consecințelor social periculoase sunt incluse de mulți criminaliști în sfera intelectuală a psihicului celui învinuit. Dorința de a provoca consecințe social-periculoase se referă la sfera volitivă a psihicului celui vinovat.

Pentru „infracțiuni formale”, adică infracțiuni care nu provoacă anumite consecințe social-periculoase, recunoașterea pericolului social se referă doar la acțiune sau inacțiune.

După caz, scopul infracțiunii prevăzute la art. 208 CP RM constă în: afirmarea victimei în activitatea criminală; săvârșirea de către victimă a infracțiunilor, săvârșirea de către victimă a unor fapte imorale. Pentru calificarea faptei conform art. 208 CP RM, nu are importanță dacă scopul a ajuns să fie realizat sau nu.

Reieșind din prevederile art.208

CP RM, deducem faptul că motivul urmărit de făptuitor poate fi și cel patrimonial, astfel încât minorul poate fi impus să practice cerșetorie, dar venitul obținut în urma acestor activități imorale să revină persoanei care a determinat minorul să le comită. Acest semn al laturii subiective este obligatoriu pentru calificarea corectă a faptei infracționale.

Concluzie

Prin urmare celor menționate *supra*, constatăm că cunoașterea motivului și scopului urmărit de făptuitor contribuie la determinarea caracterului și gradului prejudiciabil al faptei, la cunoașterea pericolozității infractorului, stabilirea măsurii de apărare socială adecvată, la fel și pentru delimitarea infracțiunii de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale de alte infracțiuni asemănătoare cum ar fi, proxenetismul, recurgerea la prostituția practică de un copil etc.

Bibliografie

1. Barbăneagră Al. Codul penal al Republicii Moldova: Comentariu. Chișinău: Tipografia Reclama. 2009. 860 p.
2. Borodac A. Manual de drept penal. Partea specială. Chișinău: „Tipogr. Centrală”, 2005. 460 p. ISBN 9975-935-77-X
3. Botnaru S., Șavga A., Grosu V., Grama M. Drept penal. Partea Generală. Chișinău: Cartier juridic. 2005. 624 p. ISBN 9975-79-329-0
4. Brînză S., Vitalie S. Drept penal. Partea Specială. Chișinău: Tipogr. Centrală. 2011. 1062 p. ISBN 978-9975-53-029-3.
5. Chirița V. Luarea de ostatici: Analiza juridico-penală și criminologică. Chișinău: Tipografia Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM, 2011. ISBN 978-9975-935-66-1.
6. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129/1012.

7. Manual de Drept penal. Partea generală. Redactor coordonator Borodac A. Chișinău: F.E.-P. „Tipogr. Centrală”, 2005. 516 p.

8. Oancea I. Tratat de drept penal. Partea generală. București: All, 1994. 352 p.

9. Pilat S. Latura subiectivă a infracțiunii de vandalism. Chișinău. În: Legea și viața, Nr. 5. 2017.

10. Pilat S. Vandalismul: analiza juridico-penală. Chișinău: Tipografia Academiei „Ștefan cel Mare” al MAI. 2018. 268 p. ISBN 978-9975-121-45-3.

11. Spalatu V. Antreprenoriatul ilegal: Analiza juridico-penală și criminologică. Chișinău: Tipogr. Adrigrav-Vis, 2014. 293 p.

12. Ulianovschi X. Conceptul infracțiunii militare în dreptul penal. Chișinău, 2009. 553 p.

13. Ungureanu A. Drept penal roman. Partea generală. București: Lumina LEX, 1995. 460p. ISBN 978-606-39-0123-2.

14. Дагель П.С., Котов Д.П. Субъективная сторона преступления и её установление. Воронеж, 1974. 243 с.

15. Кудрявцев В.Н. Объективная сторона преступления. Москва: Госюриздат, 1960, 244 с.

16. Сверчков В. Уголовное право. Особенная часть: Краткий курс лекций. 5-е изд., перераб. и доп. Москва: Высшее образование, Юрайт-Издат, 2009. 262 p.

17. Уголовное право России. Общая часть. Ответственный редактор Здравомыслов Б.В. Москва: Юристъ, 1996. 509 с.